

ტესტი ქართულ ენასა და ლიტერატურაში

III ვარიანტი

ინსტრუქცია

თქვენ წინაშეა საგამოცდო ტესტის ელექტრონული ბუკლეტი.

ქართული ენისა და ლიტერატურის ტესტი სამი ნაწილისაგან შედგება: I. ტექსტის რედაქტირება; II. არგუმენტირებული ესე; III. მხატვრული ტექსტის ანალიზი.

ტესტის ყოველი ნაწილის შესასრულებლად აუცილებელი ინსტრუქციები თან ახლავს შესაბამის დავალებებს.

გაითვალისწინეთ, ტესტის III ნაწილში მოცემულია ორი დავალება. უნდა აირჩიოთ და შეასრულოთ ერთ-ერთი მათგანი (დავალება N1 ან დავალება N2).

ტესტის მაქსიმალური ქულაა 70.

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 3 საათი და 45 წუთი.

გისურვებთ წარმატებას!

I. ტექსტის რედაქტირება (16 ქულა)

ყურადღებით წაიკითხეთ ქვემოთ მოცემული ტექსტი. გაასწორეთ მორფოლოგიურ-ორთოგრაფიული, სინტაქსური, პუნქტუაციური შეცდომები და სტილისტური ხარვეზები და ისე გადაწერეთ მთელი ტექსტი, რომ მისი შინაარსი არ შეცვალოთ.

გაითვალისწინეთ, ქულები დაგაკლდებათ თქვენ მიერ გადაწერილ ტექსტში დაშვებული თითოეული შეცდომის, ხარვეზისა თუ უზუსტობის გამო.

თუ ამოიწერთ მხოლოდ ცალკეულ ფორმებსა და შესიტყვებებს ან რამდენიმე წინადადებას, ნაშრომი არ შეფასდება.

არქეოლოგებმა ტუტანჰამონის სამარხში აღმოაჩინეს ტილოს ხელთათმანი რასაც ფოთლების ორნამენტები ამშვენებდა და ზონრებით მაჯასთან იკვრებოდა. ეგვიპტურ კულტურაში ის ადამიანის სოციალურ სტატუსზე მიანიშნებდა. ხელთათმანი განსაკუთრებით პოპულარული გახდა შუა საუკუნეებში. მამაკაცებისათვის ეს აქსესუარი წარმატების სიმბოლოთ იქცა. სასულიერო პირებს ეპისკოპოსად კურთხევისას თეთრ ხელთათმანს გადაცემდნენ. აუცილებელი ატრიბუტი იყო ის რაინდებისათვის ფიცის დადების ცერემონიალის დროს. მოსამართლეები პროცესების წარმართვას უხელთათმნოდ არ ახდენდნენ. აღსანიშნავია რომ მოქალაქეები მას მხოლოდ განსაკუთრებული პრივილეგიის მინიჭების შემთხვევაში იცვავდნენ.

მოგვიანებით ხელთათმანი მანდილოსნების გარდერობშიც გამოჩნდა. ნაპოლეონი რომლის პირად კოლექციაში 240 წყვილი ინახებოდა ხელთათმანების ჩაცმას სამეფო კარის ქალბატონებსაც აიძულებდა. იმ დროს ძალიან პოპულარული იყო აბრეშუმისა და ტილოს ხელთათმანები თუმცა საუკეთესოდ მაინც ტყავიდან დამზადებული მიიჩნეოდა.

XX საუკუნეში ხელთათმანი სავალდებულო აქსესუარი გახდა. 1961 წელს ნიუ-იორკში გამოცემულ ეთიკის სახელმძღვანელოს მიხედვით არცერთი ქალი საზოგადოებაში უხელთათმნოდ არ უნდა გამოჩენილიყვნენ. მათთვის ასევე დაუშვებელი იყო ამ აქსესუარის გარეშე ცეკვა და ხელის ჩამორთმევა.

II. არგუმენტირებული ესე (24 ქულა)

დღევანდელი ახალგაზრდების აზრით, ყველა ადამიანი თავისთავად გამორჩეულია და არ არის საჭირო დიდი ძალისხმევა, რომ განსხვავებულად გამოიყურებოდეს.

არგუმენტირებული მსჯელობით დაეთანხმეთ ამ მოსაზრებას ან უარყავით იგი.

გაანალიზეთ წარმოდგენილი თვალსაზრისი, ჩამოაყალიბეთ თქვენი დამოკიდებულება ნათლად, მკაფიოდ და დასაბუთებულად, არგუმენტები გაამყარეთ სათანადო მაგალითებით. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული. შეარჩიეთ შესაბამისი სტილი. დაიცავით სალიტერატურო ენის ნორმები.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებს, თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

გაითვალისწინეთ:

ნაშრომი არ გასწორდება, თუ თქვენი მსჯელობა შემოიფარგლება ოთხი-ხუთი წინადადებით.

ნაშრომი, რომლის მოცულობა არ აღემატება 120 სიტყვას, ენობრივი თვალსაზრისით არ შეფასდება.

III. მხატვრული ტექსტის ანალიზი (30 ქულა)

აირჩიეთ ქვემოთ მოცემული ორი დავალებიდან ერთ-ერთი და მხოლოდ ის შეასრულეთ!

დავალება N1

ყურადღებით წაიკითხეთ ლადო ასათიანის ლექსი „ფიროსმანის მეგობრებთან“:

ეს რა ეშმაკმა ააბორგა ამაღამ ქარი,
ამიწიოკა, დამირბია მან შთაგონება!
თბილისის ქუჩებს დავედევნე, ვიხმე ამქარი
დავიწყებული ფიროსმანის მოსაგონებლად.
აქ, ამ ქუჩებში, დადიოდა, როგორც სიზმარი
(საქართველოს ცას აქ ეტრფოდა მისი ოცნება),
ჩამოხეული, ტანმაღალი, მარად ხიზანი,
მარტოდენ გული და ბაჯაღლო პატიოსნება.
მივალ, მხვდებიან საზანდრები, ქუჩის მგოსნები,
ბნელთან მებრძოლი უსინათლო მეთარეები,
„ტვინდასეცვილი“ ნიკალაის ძველი დოსტები,
და ცოცხლდებიან ფიროსმანის მწარე დღეები.
ვეტყვი: „როგორმე მოიგონეთ, ძია-კაცებო,
ლოთი მხატვარი, მარტოსული და მეგობარი,
მითხარით რამე ფიროსმანის ბედის გარშემო

და მერე შეესვათ მისი ხსოვნის შესანდობარი!“

– „თვითრჯული“ იყო, აუმიღვრია სისხლი თბილისმა,
სულ მარტო იყო, მარტო სვამდა, მარტო გათავდა,
ფუნჯის მოსმის დროს ჰქონდა რალაც ჯადო-თილისმა,
არაყს დალევდა და ქვეყანას დაგიხატავდა!

– შემოგხედავდა დარცხვენილი, ვერ გაიგებდი,
რა ჭკვისა იყო, რა ჰაზრების და რა გუნების,
უყვარდა მტკვარი, მტკვარზე – ტივი, ტივზე – ტიკები,
გოჭი, მწვანილი და ფრთიანი ორაგულები!

– როცა ზაფხული დადგებოდა თბილის-ქალაქში,
ჯავრობდა: ხედავ, ყველაფერი როგორ ხმებაო,
გაეხვეოდა ირემივით მწვანე ბალახში:

სოფელში ველარ მივდივარ და მეამებაო...

– არც კობტა იყო საცოდავი და არც ართვალი,
ამაყი იყო, ჩვენ მორჩილად ვიდექით მასთან,
ეჰ... ახლა გახდა ნიკალაი დიდი მხატვარი,
უფასოდ გაქრა, უფასოდ და ახლა დაფასდა!

– ნეტავი ამ დროს მოსწრებოდა მის ნაცნობებთან!

(ვაი, რა უღვთოთ დაილუპა საწყალმა თავი!)

თბილის-ქალაქის ყველა მხატვარს ის აჯობებდა,

არ დარჩებოდა არაფერი დაუხატავი!
ჰყვებიან ასე ფიროსმანის დროის ქადაგნი,
ყველა მათგანში დაუვიწყარ ნიკალას ვხედავ...
დგას ფიროსმანის მოხატული თბილის-ქალაქი
ეს პოეზიის უწმინდესი ადგილის დედა!
მე ვუსმენ ყველას, წარმოვიდგენ ცხოვრებას მისას,
ცოცხლდება ჩემ წინ მკრთალი სახე ფერების მგოსნის,
მთვარეულივით დავემხობი თბილისის მიწას
და დიდი ნიკო ფიროსმანის ნატერფალს ვკოცნი!

ყურადღებით გაეცანით დავალების პირობას.

წერით დავალებას ახლავს სამი მითითება. ეს მითითებები უნდა შეასრულოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ და დასაბუთებულად. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

ნაწერი არ გასწორდება, თუ მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურად არის გაგებული, ნაშრომი ტექსტის პერიფრაზია ან ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გამძნელდება, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

გაითვალისწინეთ, ნაშრომი, რომლის მოცულობა არ აღემატება 120 სიტყვას, ენობრივი თვალსაზრისით არ შეფასდება.

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ ნიკო ფიროსმანის მხატვრული სახის შესახებ მისი მეგობრების მონათხრობის მიხედვით;
- იმსჯელეთ მხატვრისადმი მწერლის დამოკიდებულების შესახებ;
- იმსჯელეთ ავტორის სტილისა და ტექსტის მხატვრულ-გამომსახველობითი თავისებურებების შესახებ.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

დავალება N2

ყურადღებით წაიკითხეთ ნაწყვეტი მიხეილ ჯავახიშვილის რომანიდან „ჯაყოს ხიზნები“:

– ვიცი, რა გითხრამ, თეიმურ? – უთხრა ერთ საღამოს ჯაყომ თეიმურაზს. – მუშაობა შენი საქმე არ ვიქნებოდე. მთავრობაც სამსახურს არ მოქცემდე. საცა თავი შეგიყავი, ყველგან გამოგაგდე. ქალაქშიც ვეღარ წახვიდოდე და აქაც უსაქმოდ დაეხეტებოდე. ერთი გითხარი ჯაყოსა, ვაჭრობა როგორ მოგწონდეს?

– ვ...ვვაჭრობა? ვაჭრობა ჩემი საქმეა. ძალიან კარგად მაქვს შ...შშესწავლილი. ბანკში და კოოპერატივში ვმუშაობდი.

– თავი დაგანებე კაპრატივი! „კჩორტუ“ კაპრატივი! შენ ყური მიგდე ჯაყოსა. ჯაყომ კარგად ვიცის ვაჭრობაც და კაპრატივიც. მოდი, ამ სოფელში დუქანი გახსნა. რას იტყოდე?

– დ...დდუქანი? მე?

– მაშ, მაშა! მე ხაზეინი და შენ დახლიდარი. ყური გიგდე ჯაყოსა.

და ჯაყომ თეიმურაზს თავისი გამოცდილება და ნასაზრი გაუშალა:

– ფული ჯაყომ ასე იშოვნე: გლეხი ტუტუცი ხარ, ძველი ფულისა არაფერი გესმის. ჯაყომ კი ადრე გაიგე, რომ წინანდელი ფული სულ ქვეით მიდიხარ და მიდიხარ, მიდიხარ და მიდიხარ! „კჩორტუ“ ასეთი ფული, სთქვა ჯაყომ და ის ფული ერთი დღეც არ შეგინახე. ან რა ფული იყავი, შენი წირიმე, ის ფული?! დილაზე რომ ერთი არშინი ჩითი ერთი მილიონი ეღირებოდა, საღამოზე ორი მილიონი გახდებოდა. ჩვენი საწყალი გლეხები კი ის ფული ინახავდი და ინახავდი, გაკოტრდი და გაკოტრდი! ბოლოს ის ფული ისე გაფუწდი, რომა წრეულს გაზაფხულზე ჯაყომ ერთ არშინ ჩითში შვიდი ათასი მილიონი მიეცი, მაშა! ასეთი ფული ჯაყომ აღარ მიგიღე. ჯაყომ ეშმაკობა გაგიკეთე და მარტო საქონელით ივაწრე. ერთ გირვანქა ნავთში ნახევარი ჩანახი ლობიო აიღე, ან სამი გირვანქა მატყლი, ან ათი გირვანქა კარგი ხილი. გლეხები დათვლა

აღარ ვიცის, ყველაფერი ისე აგერია თავში, რომ ძალიან პატრონს ვეღარ იცნობდი. ყველანი გაკოტრდი, ჯაყო კი გადარჩი და ბევრი მოიგე. ახლა ყველაფერი გამოიცვალე, ახლა ნამდვილი ფული გაჩნდი. აი, გენაცვალე ამის მაძლსა!

ჯაყომ ჩერვონცების დასტა ამოიღო და ააშრიალა:

– ისეთი ძალა გაქვს ამ თუმანსა, როგორც ნიკოლოზის დროს გქონდა. ეხლა კარგი დრო გაქვს დუქანსა. დაჯექი, გაყიდე და ასეთი ჩერვონცები დააგროვე და დააგროვე, დააგროვე და დააგროვე, მაშ, მაშა! გენაცვალე ჯაყო ჩერვონცსა...

კიდევ დიდხანს სწყევლიდა ჯაყო ძველს მილიარდებს და ჰლოცავდა თეთრ ჩერვონცებს. მერმე თეიმურაზს ჰკითხა:

– ჰა, რას იტყობდე? კარგი საქმე გითხრამს ჯაყო თუ არა?

– მოვიფიქრებ, ჯაყო.

და იმავე დღეს თეიმურაზმა მარგოს ჰკითხა:

– შენ რას იტ...ტყვი, მარგო?

– ცუდუბრალოდ ხეტიალს ისევ დახლიდარობა სჯობია, ჯაყოს მაძლს მაინც არ დაგაყვედრიან.

– მეც აგრე მგონია.

ჯაყომ და თეიმურაზმა კიდევ იფიქრეს და ილაპარაკეს...

– აბა, ნათლია, პასუხი მოგეცი ჯაყოსა.

თეიმურაზმა მისცა:

– თთ...თანახმა ვარ, ჯაყო. საქმე დავიწყეთ. ჯერ ჯამაგირი არ მინდა, მაგრამ თუ საქმე კარგად წავიდა, ცოტა რამე დამინიშნე და ვალში გამომიბარე.

– ჯაყოც თანახმა ხარ. მაშ ღმერთი იყავი ჩვენი საქმის ამხანაგი, დავიწყებდეთ!

... ვაჭრობა გაჩაღდა. თეიმურაზმა ანგარიშის საქმე წესიერად დააყენა. რამდენიმე რვეული გაიჩინა და ორი საათი ჯაყოს ეჩიჩინა:

– ეს არის ს...სსალაროს წიგნი, ეს კიდევ ს...სსაქონლის დავთარია. ეს იქნება პ...პპირადი ანგარიშების წიგნი. ამას ჰქვია ბ...ბბულჰალტერია.

– ვიცის, გაიგებდის ჯაყო. კარგი ყოფილა ეგ ბულჰალტერია.

– ბულ...ლჰალტერია?! ჯაყო, ეს ქვეყანა ბულჰალტერიაზე არის აშენებული! – ადულდა დახლიდარი. – სადაც ბულჰალტერია იციათ, იქ ყველაფერი იციათ: წესი, დის...სსციპლინა, შრომა და მომავალი; სადაც არა იციათ, იქ უწესობა, ანარქია, არევ-დარევა და წყვდიადი მეფობს.

– ვიცის, ჯაყომა, ვიცის.

– ჯაყო! – არ სცხრებოდა თეიმურაზი. – კაცობრიობის ისტორიაში რამდენიმე სხივმოსილი თაბახია: პოვნა ხორბლის მარცვლისა, ცეცხლისა, ურმის თვლისა და აღმოჩენანი გალილეის, კოპერნიკის, ნიუტონის, სტეფენსონისა და ლუკა პაჩიოლასი, რომელმაც 1494 წელს ბულჰალტერია მოიგონა!

– ალბათ ძალიან ჭკვიანი ვიქნებოდა ის კაცი.

– რა თქმა უნდა! სტეფენსონმა მოიგონა ორთქმავალი და პირველი რკინის გზა იმან ააშენა.

– მალადეც, სტეფანე, მალადეც!

– ეს კიდევ არაფერი: გალ...ლილეიმ დაამტკიცა, რომ დედამიწა ბრუნავს.

ჯაყომ გადაიხარხარა:

– ბრინკა, ხომ არ გაგიჟდი?!

– მაშ, ჯაყო, მაშ! განა აქამდე არ იცოდით, რომ მზე ერთ ადგილზე სდგას, დედამიწა კი თავის ღერძზე სტრიალებს და მზეს გარშემო უვლის?

ჯაყომ ისე დაიხვიხვინა, რომ მისი ხმა ლიახვის ჭალას ჩასწვდა.

– მზე ერთ ალაგზე სდგებარ?! ხა-ხა-ხა! დედამიწას ღერძი გაქვს?! ხო-ხო-ხო!

თეიმურაზი დიდხანს ეჩიჩინებოდა ჯაყოს, გონებას უხსნიდა, მაგალითებით უმტკიცებდა და ცხარედ ედავებოდა, მაგრამ მისი საბუთები ჯაყოს სასაცილოდაც არ ჰყოფნიდა:

– დედამიწა ურემი ხომ არა ხარ, რომ ღერძი გქონდეს!

– ჭკუაში, ჯაყო, ჭკუაში წარმოიდგინე.

– ჭკუაში მე კი არა გაქვს ღერძი, შენა გაქვს, შენა, შე ბრინკავ, შენა! შენი თავი ტრიალებს, თორემ დედამიწა ვინ დაგძრავს ადგილიდან! აი, აგრე ვიცის ბევრი წიგნის კითხვამა.

– ჯაყო! გაიგე, რომ...

– კარგი, მორჩი და გაგათავე! შენც გაგიჟდებოდე და საწყალი ჯაყოც გინდა გაგაგიჟო?! არ გინდა ჯაყოს შენი სწავლაი! „კჩორტუ“ შენი ღერძიცა და ბულლატერიაც! „კჩორტუ“! მორჩი და გაგათავე!

ჯაყოს სიბნელითა და კერპობით გულნატკენი თეიმურაზი დახლში ჩადგა და ყოჩაღად დატრიალდა.

ყურადღებით გაეცანით დავალების პირობას.

წერით დავალებას ახლავს სამი მითითება. ეს მითითებები უნდა შეასრულოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ და დასაბუთებულად. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

ნაწერი არ გასწორდება, თუ მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურად არის გაგებული, ნაშრომი ტექსტის პერიფრაზია ან ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გამძნელდება, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

გაითვალისწინეთ, ნაშრომი, რომლის მოცულობა არ აღემატება 120 სიტყვას, ენობრივი თვალსაზრისით არ შეფასდება.

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ თეიმურაზ ხევისთავის მხატვრული სახის შესახებ;
- იმსჯელეთ ჯაყო ჯივაშვილის მხატვრული სახის შესახებ;
- იმსჯელეთ ავტორის სტილისა და ტექსტის მხატვრულ-გამომსახველობითი თავისებურებების შესახებ.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!